

№ 24/1968.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
förslag till andra tillägg till ordinarie in-
komst- och utgiftsstaten för landskapet Åland
under år 1968.

Sedan landskapsstyrelsen under landstingets vintersession avgav framställning till landstinget med förslag till första tillägg till ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för landskapet har framkommit ytterligare behov och anslagsäskanden, vilka föranlett landskapsstyrelsen till avgivande av förslag till en andra tilläggsbudget.

Ehuru fallande utanför ramen till denna budget har landskapsstyrelsen ansett skäl att redan vid denna session omnämna tre ärenden av betydelse såsom underlag för kommande diskussioner, nämligen självstyrelsegårdens projekt, sjöfartsutbildningsanstaltens byggnadsfråga och frågan om partistöd.

Landstingets beslut den 18 december 1967 om framställning till Ålandsdelegationen om anslag för Ålands självstyrelsegård och Ålands turisthotell har efter senaste landstingssession behandlats ingående vid överläggningar mellan byggnadsstyrelsen och landskapsstyrelsen samt i landskapets byggnadskommitté. Ärendet är ännu icke föredraget för förstärkta byggnadsstyrelsen. Landskapsstyrelsen avser att vid höstsessionen återkomma till frågans behandling.

Medelst beslut av den 1 december 1967 har Republikens President funnit gott lämna utan stadfästelse Ålandsdelegationens beslut om beviljande åt landskapet Åland av ett 148.777 mark stort extra ordinarie anslag att användas till inköp av tomterna n:ris 1-3 i sjätte kvarteret av stadsdelen Främmanberg i Mariehamns stad för Ålands sjöfartsläroverks och Ålands tekniska skolas behov. Ifrågavarande belopp skulle ha utgjort hälften av den betingade inlösningssumman för nämnda tre tomter, som befinna sig i privat ägo. Republikens Presidents ställningstagande grundade sig uppenbarligen på ett utlåtande från finansministeriet i sådan riktning, att staten överhuvudtaget icke anser det ändamålsenligt att utgiva ersättning för den tomtmark, som erfordras för uppförandet av läroinrättningar i statlig regi. Vederbörande kommun förutsättes kostnadsfritt ställa erforderlig tomtmark till statsverkets förfogande. Mariehamns stad är beredd att ställa erforderlig tomtmark till landskapets förfogande för en nybyggnad av Ålands sjöfartsläroverk och Ålands tekniska skola men staden är icke beredd att till fullt belopp av en enskild tomtägare inlösa bebyggda tomter för en om- och tillbyggnad av nämnda läroanstalter. Mariehamns stad skulle dock vara beredd att in-

-2-

lösa förenämnda tre tomter och överlämna dem till landskapet för avsett ändamål om blott, enligt stadens mening, skälig kompensation kan lämnas. Olika alternativa möjligheter att på något sätt kompensera staden har undersökts men problemet har icke varit lätt att lösa. Med skrivelse av den 28 juni 1968 har stadsstyrelsen föreslagit att landskapsstyrelsen såsom motprestation till staden vederlagsfritt skulle överlåta det i landskapets ägo befintliga markområdet på Svinö holme. Landskapsstyrelsen har förrättat syn på området och vid upprepade sammanträden diskuterat frågan tillsammans med representanter för Mariehamns stad. Landskapsstyrelsen skulle icke för närvarande vara beredd att föreslå att landskapet med äganderätt skulle överlåta ifrågavarande jordområden till staden. Däremot skulle landskapsstyrelsen anse det möjligt att inleda underhandlingar med staden om överlåtande av dispositionsrätten till dessa områden. I fall landskapsstyrelsen och staden kunde komma överens om en dispositionsplan skulle landskapsstyrelsen för sin del vara beredd att taga under övervägande en framställning om utverkande av landstingets fullmakt för ett sådant utarrenderande av landskapets mark på Svinö holme åt Mariehamns stad.

Anslaget i första tilläggsbudgeten för stöd åt valorganisationer borde följas upp antingen i lagstiftning eller i budgetmotivering om utbetalningsgrunderna. Då vissa förhandlingar fortfarande pågår med riksmyndigheterna om partistödsfrågan för landskapets riksdagsman har landskapsstyrelsen ännu ej önskat framlägga sitt förslag till fördelningsregler. På anhållan av valorganisationen Åländsk Samling har tillsvidare à conto utbetalats 3.000,- mark mot senare skeende redovisning.

Utgifterna i tilläggsbudgeten stiger till sammanlagt 115.073 mark. Förslaget balanseras på inkomstsidan i huvudsak med anslaget för skattefinansiell utjämning. Därutöver har på inkomstsidan observerats endast ett moment, vilket fallit bort i tidigare budgetförslag. Inkomstsidan har icke ansetts erfordra ytterligare motivering. Närmare redogörelse för utgiftsposterna ingår nedan under detaljmotiveringen.

Med hänvisning till ovanstående föreslår landskapsstyrelsen

att Landstinget måtte antaga följande förslag till andra tillägg till ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för landskapet Åland under år 1968.

Mariehamn den 23 augusti 1968.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Martin Isaksson.

Bitr. landskapskamrer

Ingeborg Mattsson.

-3-

I N K O M S T E R.

5 Avdelningen.

=====

I. Inkomster av understödslån.

3. Premier för landskapsgarantier 4.000

Summa I kap. 4.000

Summa 5 Avdelningen 4.000

6 Avdelningen.

=====

I. Finansieringsinkomster.Avräknings- och ränteinkomster.

1. Statsanslag för skattefinansiell utjämning:

a) förskott för år 1968 111.073

Summa I kap. 111.073

Summa 6 Avdelningen 111.073

Summa inkomster mk 115.073

=====

U T G I F T E R.

4 Huvudtiteln. Hälso- och sjukvården.

=====

II. Ålands centralsjukhus.

1. Avlöningar:

2 bitr. avdelningssköterskor, grundlön (A 16)

tillägg fr. 1.1. 2.379

5 specialsköterskor, grundlön (A 16)

tillägg fr. 1.1. 5.947

1 sjukgymnast, grundlön (A 16) till-

lägg fr. 1.1. 1.189

Summa II kap. 9.515

III. Ålands centralsanatorium.

1. Avlöningar:

2 bitr. avdelningssköterskor, årsarvode (A 16)

tillägg fr. 1.1. 2.379

1 sjukgymnast, årsarvode (A 16) tillägg fr. 1.1. . 1.189

Summa III kap. 3.568

VI. Särskilda anslag.

11. Kostnader för tre platser i Åbolands barnsjukhus

(förslagsanslag) 10.000

15. Bidrag till Kumlinge apotek 2.000

Summa VI kap. 12.000

Summa 4 Huvudtiteln 25.083

5 Huvudtiteln. Undervisnings- och bildningsväsendet.

I. Ålands lyceum.

4. Städning (förslagsanslag) 5.500

11. Undersökning av elevernas hälsotillstånd 7.200

Summa I kap. 12.700

III. Ålands sjöfartsläroverk.

11. Till landskapsstyrelsens disposition 3.000

Summa III kap. 3.000

VI. Ålands yrkesskola.

1. Avlöningar:

1 lärare i yrkesämnen, årsarvode (A 23) fr. 1.8. 6.290

Summa VI kap. 6.290

VIII. Ålands lantmannaskola.

1. Avlöningar 3.000

Summa VIII kap. 3.000

Summa 5 Huvudtiteln 24.990

10 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.

III. Undervisnings- och bildningsväsendet.

4. Ålands tekniska skola för anskaffning av laboratorie-
utrustning 15.000

Summa III kap. 15.000

V. Kommunikationsväsendet.

8. Byggande av färjfasten i Kökar 50.000

Summa V kap. 50.000

Summa 10 huvudtiteln 65.000

Summa utgifter mk 115.073

DetaljmotiveringU T G I F T E R.4 Huvudtiteln. Hälso- och sjukvården.
=====II. Ålands centralsjukhus.

4 Ht. II.1.

Avlöningar.Tillägg 9.515 mark.

Under år 1968 träffades i riket efter överläggningar mellan vederbörande organisationer överenskommelse rörande arbetstider, arbetsförhållanden och vissa lönejusteringar på hälsovårdsområdet. Den öppna överenskommelsen har senare bekräftats även såvitt rör statens sjukhus.

Beträffande arbetstiden innebar överenskommelsen en övergång till 120 arbetstimmar per månad, för statens sjukhus räknat från den 1.7.1968. Arbetstidsförkortningen har genomförts vid Ålands centralsjukhus och Ålands central-sanatorium och förutsattes tillä vidare icke direkt förändrade kostnadsökningar. Övriga bestämmelser angående arbetstider och arbetsförhållanden avses även att på enahanda sätt som tillämpas i riket tillämpas vid landskapets sjukhus.

Löneuppgörelsen innebar vissa gropjusteringar som rör landskapets sjukhus sålunda att avlöningen justeras med en avlöningsklass för biträdande avdelningssköterska, special-sjuksköterska samt sjukgymnast i högre löneklass, vilka justeringar observerats i tilläggsbudgeten. Dessutom höjdes dräkttillägget och utbetalas även härafter till barnmorskor, sjukgymnaster och barnsköterskor. Ett s.k. ansvarstillägg erlägges åt sköterska och barnmorska i löneklass A 14, som tjänstgör som vikarie för översköterska eller avdelningssköterska liksom också åt nattsköterska för avdelningsgrupp, med en löneklass som är en klass högre än eljest gällande avtal. Vid löneuppgörelsen höjdes även de kommunala barnmorskornas och hälsosystrarnas i landskommun avlöning med en löneklass.

III. Ålands centralsanatorium.

4 Ht. III:1.

Avlöningar.Tillägg 3.568 mark.

Motivering som ovan.

VI. Särskilda anslag.

4 Ht.VI:11.

Kostnader för 3 platser i Åbolands barnsjukhus (f).

Tillägg 10.000 mark.

Under år 1967 vårdades under sammanlagt 1846 vårddygn patienter från Åland på Åbolands barnsjukhus. Under det löpande året erlägger landskapet såväl förskott för det löpande året som slutraten för föregående år. För 1967 har nya debiteringsgrunder fastställts. Slutregleringen för 1967 medför att tidigare upptaget anslag är otillräckligt.

4 Ht.VI:15.

Bidrag till Kumlinge apotek.

Tillägg 2.000 mark.

Bidraget för upprätthållande av Kumlinge apotek- läkemedelsförråd har varit oförändrat sedan 1963. Enär distriktsläkartjänsten icke kunnat besättas och sjukstugan f.n. icke användes för sitt ändamål har möjligheterna att driva läkemedelsförrådet ekonomiskt ytterligare minskat. Sålunda medförde år 1967, bidraget medräknat, en förlust om ca. 800 mark. Den beräknas att under innevarande år stiga ytterligare. För att kunna bibehålla läkemedelsförrådet i samma omfattning som tidigare ännu under 1968 erfordras därför ett tillägg om 2.000 mark.

5 Huvudtiteln. Undervisnings- och bildningsväsendet.

=====

I. Ålands lyceum.

5 Ht. I:4.

Städning.

Tillägg 5.500 mark.

Ålands lyceum hade i sitt budgetförslag för 1968 föreslagit inrättande av en ny städerskevakan. Förslaget omfattades dock icke av landskapsstyrelsen. Då genom tillbyggnaden tillkommit utrymmen att städa och då skolan tidigare anlitat timavlönad städerska för bl.a. väggstädning hade städningsanslaget vid slopande av förslaget om ny städerskebefattning bort ökas. Sålunda erfordras nu ett tillägg om 5.500 mark.

5 Ht.I:11.

Undersökning av elevernas hälsotillstånd.

Tillägg 7.200 mark.

På grund av att skolhälsovården utvidgats såväl vad gäller skolläkare som skolsköterska erfordras förenämnt tilläggsanslag. Skolsköterskan är nu verksam vid skolan 4 dagar i veckan i medeltal ca 5 timmar per dag under skolans aktiva tid, vilket i en skola med ca 600 elever får anses

behövligt. Skolans läkare undersöker varje läsår alla nya elever i skolan, eleverna i mellanskolans och gymnasiets nästhögsta klass samt varje övrig elev, då skäl kan antas föreligga att orsaker, som bero på elevens hälsotillstånd kan inverka menligt på skolarbetet. Utgifterna per 31.7. belöper sig till 5.145,30 mark.

III. Ålands sjöfartsläroverk.

5 Ht.III:11. Till landskapsstyrelsens disposition.

Tillägg 3.000 mark.

Anslaget avser tilläggskostnader 1.500 mark för tryckning av Ålands sjöfartsläroverks 100-års jubileumsskrift, samt därutöver kostnader i samband med firande av skolans jubileum, mark 1.500.

VI. Ålands yrkesskola.

5 Ht.VI:1. Avlöningar.

Tillägg 6.290 mark.

Fr.o.m. höstterminen 1968 kommer utbildningen vid Ålands yrkesskolas elavdelning att omfatta såväl starkströmselektriker- (landelektriker) som fartygselektrikerkurs. Den förra är 2-årig och den senare 1-årig. F.n. finnes dock upptaget speciellt för elavdelningen endast en lärarbefattning, nämligen en arbetslärare. Undervisningsprogrammets genomförande förutsätter dock såväl en lärare i yrkesämnen som en arbetslärare. Förstnämnda lärare skall förutom undervisning i teoretiska yrkesämnen även handha fartygselektrikerkursens praktiska undervisning, då denna p.g.a. sin specialkaraktär kräver högre kompetens. Till arbetslärarens uppgifter hör i huvudsak undervisning i yrkesteknik och yrkesarbete på starkströmselektrikerlinjen.

Direktionen vid skolan har konstaterat att antalet veckotimmar även i fortsättningen kommer att vara tillräckliga för att kunna inrätta en befattning såsom lärare i yrkesämnen. Normalt anses även att på varje dylik avdelning bör finnas en lärare i yrkesämnen.

För arbetsläraren kommer antalet undervisningstimmar att vartannat år understiga undervisningsskyldigheten för heltidstjänst. På grund härav föreslås att den nuvarande befattningen som arbetslärare (A 19) ombildas till en befattning såsom lärare i yrkesämnen (A 23) från 1.8.1968, samt att anslaget för arbetslärarbefattningen år 1968 får ut-

nyttjas för avlönande av timlärare för den undervisning, som bör handhas av arbetslärare. Samtidigt föreslås att nuvarande innehavaren av arbetslärarbefattningen, som innehar nödig kompetens, överflyttas till den nya e.o. vakansen.

VIII. Ålands lantmannaskola.

5 Ht.VIII:1. Avlöningar.

Med beaktande av den utveckling som skett inom lantbruket i landskapet mot en utvidgad trädgårdsskötsel och specialodlingar föreslås, att vid Ålands lantmannaskola under läsåret 1968-1969 i försökssyfte måtte inrättas en trädgårdslinje. För detta ändamål äskas ett anslag för detta år om 3.000 mark för anställande av en tillfällig lärare i trädgårdsskötsel. Trädgårdsundervisningen skulle skötas så att ovannämnda speciallärare handhar hela den praktiska undervisningen som förlägges till befintliga trädgårdar inom landskapet, medan den teoretiska undervisningen delas upp mellan samtliga lärare vid skolan samt landskapets trädgårdskonsulenter.

10 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.

=====

III. Undervisnings- och bildningsväsendet.

10 Ht.III:4. Ålands tekniska skola för anskaffning av laboratorieutrustning.

Tilllägg 15.000 mark.

Från och med höstterminen 1968 införes vid tekniska skolan ett nytt läroämne d.v.s. reglerteknik med 2 timmar per vecka. För att undervisningen skall kunna ordnas ändamålsenligt och i förutsatt omfattning fordras komplettering av laboratoriet med bland annat anskaffning av en pneumatisk regleranordning. Kostnaderna beräknas till sammanlagt 15.000 mark.

V. Kommunikationsväsendet.

10 Ht. V:8. Byggnad av färjfasten i Kökar.

Tilllägg 50.000 mark.

I budgeten för 1968 finnes för ändamålet upptaget 160.000 mark. Beloppet var vid dåvarande kostnadsnivå beräknat för färjfasten vid Harparnäs i Kökar under förutsättning att bygget utfördes i landskapets egen regi. Kostnaderna för det andra alternativet, Svälö var vid tiden för avgivande av budgetförslaget ännu icke klara men har därefter enligt samma

-9-

beräkningsgrunder som för Harpanäs inklusive väg beräknats till ca 400.000 mark. På grund härav beslöt landskapsstyrelsen begära entreprenadanbud för uppförande av färjfastet i Harpanäs. Genom de erfarenheter, som vunnits i Sottunga under senaste vinter hade därförinnan smärre justeringar och förbättringar av konstruktionerna utförts. Det av landskapsstyrelsen för arbetet antagna entreprenadanbudet för de byggnadstekniska arbetena uppgick till 174.000 mark medan klaff, hydraul och motviktskonstruktion stiger till 26.115 mark. Därtill kan komma eventuella tilläggsarbeten varför ett tilläggsanslag om 50.000 mark föreslås.